

Az író a rotációs papíron is író marad

Kelecsényi László Krúdy Gyula ismeretlen publicisztikájáról

A Szépirodalmi Könyvkiadó összeomlása után abamaradt Krúdy Gyula életművének kiadása is, pedig a hetvenes években újralfelfedezett mester, hála mindenekelőtt Huszárik Zoltán Szindbád-filmjének, már nemcsak az irodalmi igényeket igézte meg, Kelecsényi László író, szerkesztő ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelynek tagjai vagy felesküdték titkon a Vörös postakocsi írójára, vagy nagy ívben elkerülték. A nyolcvanas évek végétől, amikor lassan mindent elöntött a politika, a Krúdy-kultusz is halványulni látszott. Most azonban '95-ben nagyszabású publicisztikai gyűjteményt kapunk kézhez *Óreg szó az ifjakhoz címmel*, válogatást Krúdy Gyula újságcikkeiből. Kelecsényi Lászlót otthonában felesleges arról faggatni, mi-féle érzelmek fűzik az íróhoz, hiszen dolgozószobájában csupán két bekeregetett fénykép függ: Krúdy Gyuláé és Szindbád-Latinovits Zoltáné. Kiderül, hogy lassan tizenöt éve módszeresen gyűjti az első kiadású Krúdy-köteteket, ő gondozta az *Álmoskönyvből* kiszoruló *Tenyérvásolások* könyvét.

– A mostani kötet összeállításánál Gedényi Mihály bibliográfiájából indultam ki. A bibliográfia 1976-ban véget ér, így a következő éveket tovább kutattam – mondja Kelecsényi László. – Gedényi nemcsak a cikkek forrását adja meg, hanem azt is közli, megjelent-e a szóban forgó cikk kötetben. Csak olyan írásokat vettem figyelembe a mostani válogatásnál, amelyek kötetbe szerkesztve még nem láttak napvi-

lágot. Csak két IV. Károly koronázásáról szóló riporttal tettem kivételt, amelyekből a hatvanas években kihúzták a Habsburg Ottóra vonatkozó sorokat, s a nyolcvanas években is így tették őket közzé.

– Milyen időszakot ölel fel a gyűjtemény?

– Az 1914-től 33-ig terjedő két évtizedet, amelyben Krúdy majd minden szélsőségtől mentes lapnak dolgozott több-kevesebb rendszerességgel. A Magyarországtól a Pesti Futáron át a Színházi Életig. Mintegy hatszáz cikk-

ből válogattam kétszázat, de a kötetbe, terjedelmi okokból csak 112 írás fért.

– Mi szabta meg, melyik írás kerüljön a kötetbe?

– Elsősorban a minőség, de mivel sok kitűnő és elevenen ható cikket találtam, tovább kellett szelektálni. Ekkor döntöttem úgy, hogy tematikailag a történelemtől, történelmi személyiségekről szóló írásokat, valamint a budapesti vonatkozású cikkeket illeszttem a kötetbe.

– Krúdy az újságírást pénzkeresetnek tekintette. Tetten érhető a fáradtsá-

g, az esetleges önméltatlanság a publicisztikában?

– Miután a millennium körüli években Krúdy megtalálta önmagát, egész életében ugyanazon a hangon írt. Talán csak élete alkonyán, súlyos betegsége idején érződik némi fáradtság az írásai-ban. Amikor ő újságírást vállalt, tárcákat írt, rotációs szépirodalmat, ami túlélte a napilapok múlékonyosságát.

– Érték meglepetések a cikkek olvastán?

– Azt hiszem, nemcsak engem, hanem a Krúdy-kutatókat is érik megle-

petések. A kötet, ha nem is változtatja meg, de mindenesetre módosítja a Krúdyról alkotott képünket. Engem meglepett, hogy 1914 nyarán mennyire lelkesedik a háborúért. Kijelenti, hogy a háború Istentől való. Aztán '14 végén, s főként '15-ben jönnek a csalódások, mert a katonák nem tértek vissza, mire a *lombok lehullottak*. 1915-ban már a cenzúra két nagy fehér folttal engedélyezi Krúdy egyik háborús cikkét, hús-, illetve ötvensoros húzással. Nem lepott meg, de most vált dokumentálhatóvá, milyen mélyen átélte Krúdy Trianon sokkját. Az is meglepő, hogyan ír Horthy Miklósról. Kormányzóvá választásának tizedik évfordulóján terjedelmes, remekül felépített cikkben a legnagyobb elismerés hangján szól róla.

– Hogyan politizált Krúdy?

– Semmiképpen sem úgy, mint egy mai publicista. Nem volt sem jobb-, sem baloldali, kormánypárti és ellenzéki lapoknak egyaránt dolgozott. Írta, amit látnia adatott. Rákosi Jenőről szóló cikkében van egy nagyon találó megfogalmazás: *Írásra ítélt ember*, ő maga is ilyen volt.

– Lesz folytatása az Aqua Kiadónál megjelenő kötetnek?

– Ebben a kötetben a legizgalmasabb cikkek kaptak helyet. A többi az egyhamar nem várható kritikai kiadásra marad. De van Krúdynak öt fiatalkori regénye – a legutolsó megírásakor is csak huszonkét éves volt –, ezeknek egyike-másika méltó a kiadásra.

O. Á.